

Ключевые слова: общественно-транспортный узел, многоуровневый, зонирование.

Annotation

Functionally – planning organization of public-transport units at stations of the underground in several levels.

Summary. Qualitative aspect of designing of multilevel methods.

Keywords: public-transport units, zonal.

УДК 725.1(043.2)

Н. А. Стащук

ПРИНЦИПИ АРХІТЕКТУРНО-ПЛАНУВАЛЬНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ БУДІВЕЛЬ МІСЦЕВИХ СУДІВ ЗАГАЛЬНОЇ ЮРИСДИКЦІЇ УКРАЇНИ

Постановка проблеми: Судова влада є однією з найважливіших складових державної влади, а тому створення дієвої системи правосуддя, яка гарантуватиме захист прав та свобод людини, утвердження принципів верховенства права, підвищення рівня правосвідомості в українському суспільстві є одним з пріоритетів держави. Саме з цією метою в Україні відбувається судово-правова реформа, успішного завершення якої стоїть ряд факторів: політичне становище в державі, недоліки на законодавчому рівні, стан розвитку економіки та інші. Одним з найгостріших серед них є необхідність забезпечення судових установ приміщеннями, які б відповідали вимогам здійснення судочинства і потребує невідкладного розв'язання.

Незважаючи на ряд рішень, прийнятих керівництвом держави для виправлення становища, що склалося, більшість судів станом на 1 січня 2008 року розміщується в приміщеннях, у яких неможливо створити належні умови для відправлення правосуддя. Постановою Кабінету Міністрів України від 4 липня 2006 року було затверджено «Державну програму забезпечення судів належними приміщеннями на 2006-2010 роки», відповідно до якої протягом зазначеного періоду передбачено спорудити 195 нових будівель судів.

Проте реальна ситуація, що склалась навколо забезпечення установ суду належними приміщеннями шляхом будівництва нових споруд, вказує на те, що державна програма щодо даного питання майже не виконується. Має місце лише реконструкція та перепрофілювання існуючих будівель. На сьогодні в нашій державі не існує жодних нормативів та рекомендацій щодо здійснення проектно-будівельних робіт для даного типу установ. Всі роботи з реконструкції або будівництва судів виконуються індивідуально, з врахуванням

побажань лише працівників судової установи, для якої виконується проектні роботи. Саме аналіз та систематизація досвіду проектування ряду судових установ, детальне вивчення діючої законодавчої бази України дозволяє виявити вимоги до проектування будівель судів, з метою визначення основних принципів архітектурно-планувальної організації споруд судових органів.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Аналіз вітчизняного досвіду проектування та будівництва судів підтверджує, що їх будівлі і споруди не виділялись в окрему типологічну групу, а входили до складу підгрупи «Будинки органів управління». Дослідження принципів формування будівель судів розроблялись комплексно для всієї типологічної підгрупи. Так, в Радянському Союзі діяв БНіП «Будівлі органів управління», до складу якого входив розділ, що регулював проектування будинків правосуддя. Автори наукових досліджень в галузі типології архітектури, такі як, наприклад, Змеул С.Г., Константінов В.І., Гельфонд А.Л. розглядають будівлі судів у складі типологічної підгрупи будівель установ управління.

Аналізуючи законодавчу базу України, можна зробити висновок, що судова система в нашій країні перебуває на стадії формування та становлення. Тому необхідним є дослідження структури системи судочинства в Україні та визначення основних напрямків її реформування відповідно до діючих нормативно-правових документів: Закону України «Про судоустрій», Процесуальних Кодексів, Типових посадових інструкцій працівників суду.

Спираючись на вищевикладене, актуальною та необхідною для подальших досліджень з проблеми визначення принципів архітектурно-планувальних схем будівель державної судової влади, є виявлення основних чинників, що впливають на організацію внутрішнього простору судів загальної юрисдикції.

Постановка завдання. Мета полягає у визначенні принципів архітектурно-планувальної організації будівель місцевих судів загальної юрисдикції України.

Виклад основного матеріалу дослідження: Кожній типологічній групі громадських будівель властиві індивідуальні принципи функціональної, планувальної, об'ємно-планувальної організації та художньої виразності, що визначаються факторами, що безпосередньо впливають на об'єкт: внутрішніми – функціонально-технологічна організація процесів, і зовнішніми – містобудівна ситуація, природно-кліматичні умови і т.д.

Серед факторів, що впливають на архітектурно-планувальну структуру будівель місцевих судів головними можна виділити наступні:

Спеціалізація. Юридичне поняття терміну «спеціалізації» полягає у тому, кожній судові установі підсудною є певна категорія справ. Від спеціалізації суду залежить набір приміщень та їх функціональний зв'язок з структурними

підрозділами будівлі. Спеціалізація судової установи впливає також на конструкцію, функціональну організацію будівлі і окремих приміщень.

Навантаженість – залежить від загальної характеристики адміністративно-територіальної одиниці, на яку поширюється юрисдикція державного органу. Головним чином даний фактор відображається на кількісному складі працівників суду, об'ємі споруди, кількості приміщень, нормуванні їх площ.

Інстанційність. Визначення «інстанційності» є поняттям, яке визначає положення певної державної установи в загальній системі аналогічних. Склад приміщень для судових установ різних рівнів інстанцій не мають суттєвих відмінностей, даний фактор має вплив на загальну кількість приміщень.

Процесуальний фактор регламентує правила та положення проведення процесу судочинства, впливаючи на всю функціональну організацію будівлі. Окрім цього, визначає основні групи приміщень суду та висуває вимоги до них на рівні планувальної організації, інженерно-технічного обладнання.

Економічний. Економічний фактор завжди присутній при проектуванні будь-якого архітектурного об'єкту. Зважаючи на те, що будівництво судів здійснюється за державний кошт, даний фактор є досить важливим, а особливо при сучасному стані економіки України.

Естетичний. При розгляді естетичного фактору та його впливу на архітектурний об'єкт необхідно в першу чергу враховувати статус, специфіку роботи установи, якій він призначений. Будівлі судів призначені для розміщення в них державних установ, що «уособлюють» в собі не лише державну владу, але й справедливість, чесність правосуддя загалом. Через відношення пересічних громадян до органів влади формується їх ставлення до держави. Важливу роль відіграє образ будівлі, внутрішня архітектурна організація, адже середовище, в якому перебуває людина, диктує її поведінку.

Художня виразність архітектурного об'єкту, як зовнішня, так і внутрішня в першу чергу залежить від вирішення функціональної схеми, яка згодом відображається в архітектурно-планувальній та конструктивній.

Адаптивність. Судова влада в Україні перебуває на етапі свого реформування та становлення, що має відображення на вимогах до організації будівель судів. Отож, при розробці проектів для судових органів необхідно передбачати можливість корегування, а можливо навіть і повної зміни функціональної структури споруди або окремого приміщення.

Забезпечення безпеки будівлі. Цей фактор є важливим формоутворюючим для всіх будівель судів без виключення, незалежно від їх місця в загальній структурі. Особливого впливу на планувальну структуру він має в судах, юрисдикція яких поширюється на розгляд карних справ, оскільки, зокрема, вимагає забезпечення ізоляції шляхів пересування підсудних та конвою.

Як свідчить проведений аналіз факторів, що впливають на функціонально-планувальну організацію структуру будівель судів, для її оптимізації особливе значення мають: ущільнення забудови території будівлі за рахунок впровадження ефективних технологій, функціонального зонування внутрішнього простору й удосконалення архітектурно-планувальних рішень; блокування й групування приміщень відповідно до роду технологічних та функціональних процесів, що протікають в них. Кооперування споріднених функціональних процесів в одному приміщенні або багатоцільове використання одного; відповідність сучасним соціальним економічним умовам, використання передових науково-технічних, архітектурно-художніх і інженерно-технічних досягнень; гнучкість і варіантність архітектурно-планувальних композицій.

Таким чином, для визначення напрямків удосконалення оптимізації проектування необхідне виявлення не тільки оптимальної функціонально-планувальної структури суду, тобто внутрішніх взаємозв'язків компонентів цілого й комплексу функцій, а більше широкий комплексний підхід до дослідження даної проблеми.

На основі аналізу факторів формування будівель судів визначені основні принципи оптимізації їх архітектурно-планувальної структури:

– *компактності*, що полягає в ущільненні планувальної структури будівлі шляхом запровадження ефективних технологій функціонального зонування будівлі;

– *адаптивності* передбачає можливість вільного планування та трансформування внутрішнього простору будівлі, можливість добудови відповідно до змін у законодавстві, інженерно-технологічних вимог;

– *інформативності* передбачає обладнання приміщень судів знаками та стендами інформаційно-довідкового змісту (інформаційні табло при залах засідань, інформаційні таблички для людей з вадами зору і т.д.);

– *доступності* та відкритості, відповідає одній з основних засад судочинства в Україні, передбачає створення належних умов для комфортного перебування та вільного пересування в будівлі всіх груп населення;

– *відповідності* передбачає відповідність функціонально-планувальної організації до вимог процедури здійснення судочинства (влаштування окремих входів до зали судових засідань для відвідувачів, суддів, підсудних; передбачення окремого боксу для заїзду спеціальних автомобілів).

Висновки: Вивчення законодавства України, що регламентує діяльність судової влади, та особливостей організації роботи в судових установах дозволило виділити основні фактори, що впливають на формування внутрішнього простору суду, з метою визначення принципів їх архітектурно-планувальної організації.

Список використаної літератури:

1. ДБН В.2.2-9-99 «Громадські будинки та споруди» - К.: Держбуд України, 1999
2. «Організація судової влади в Україні»/за редакцією проф. І.Є. Марочкіна, канд. юр. Наук, доц. Н.В.Сібільової – Харків «Одіссей» - 2007
3. Єжов В.І. «Архитектура общественных зданий и комплексов: монография» - К.: ВИСТКА – 2006
4. Закон України «Про судоустрій»;
5. Змеул С.Г. «Архитектурная типология зданий и сооружений» - М.: Архитектура-С – 2004

Анотація

Стаття присвячена висвітленню основних факторів, що впливають на організацію внутрішнього простору будівель судів, на основі яких визначено принципи їх архітектурно-планувальної організації.

Ключові слова: судова влада, юрисдикція, спеціалізація, архітектурно-планувальна організація.

Аннотация

Статья посвящена освещению основных факторов, влияющих на организацию внутреннего пространства зданий судов, на основе которых определены принципы их архитектурно-планировочной организации.

Ключевые слова: судебная власть, юрисдикция, специализация, архитектурно-планировочная организация.

Summary

Clause is devoted to illumination of major factors influencing organization of internal space of buildings of courts, on the basis of which the principles them architectural - планировочной organizations are determined.

Key words: judicial authority, jurisdiction, specialization, architectural - планировочная organization.